

12 Eylül 2010  
TS/BAS-BÜL/10-64

## **TÜSİAD: “Hedef; bir arada, özgürce yaşama irademizin ifadesi ve gerçek bir toplum sözleşmesi niteliğinde hazırlanacak bir 21. yüzyıl Anayasası olmalıdır.”**

TÜSİAD, 12 Eylül’de yapılan anayasa değişiklik teklifi halkoylamasının ardından bir açıklama yaptı. Açıklamada aşağıdaki görüşlere yer verildi:

“Ülkemiz, yoğun siyasi tartışmaların yaşandığı bir propaganda döneminin ardından, Anayasada bazı değişiklikler yapan kanun teklifinin halkoylamasını geride bırakmıştır. Seçmen değişiklik paketine “Evet” demiştir. Seçmen ve toplum iradesini yansıtan referandumun sonucu saygıyla karşılanmalıdır.

Referandum sürecinden çıkarılması gereken dersler ve önümüzdeki dönemden beklentiler ile ilgili görüşlerimiz aşağıda belirtilmektedir:

- TÜSİAD referandum sonucundan bağımsız olarak, Türkiye’nin yeni bir anayasaya olan ihtiyacının canlı kalacağını pek çok kez dile getirmiştir. Nitekim hem referandum süreci, hem de referandum sonucu, toplumun ekseriyetinin, siyasi partilerin ve sivil toplum örgütlerini de içine alacak şekilde 1982 Anayasasını tümüyle değiştirecek yeni bir Anayasanın oluşturulması konusundaki ortak beklentisini teyit etmiştir. Bu asgari müşterek yeni Anayasa çalışmaları için umut vericidir.
- **Toplumumuzda her kesimin yeni anayasadan beklentisinin farklı olması ve yeni anayasaya kendi önceliklerine göre anlam yüklemesi doğaldır. Ancak yeni anayasa her şeyden önce, “tüm vatandaşlarımızın farklılıklarıyla bir arada yaşama iradesini temsil eden, ileri demokrasilere örnek teşkil edebilecek, vatandaşla iletişim gücü yüksek ve yenilikçi bir toplum sözleşmesi” niteliği taşımalıdır.**
- Türkiye’nin yeni anayasaya giden yolda toplumu bölen sorunlarını çözmek için karşılıklı anlayış, empati, diyalog ve yapıcılığa ihtiyacı vardır. Tarihi bağlamda demokratikleşme süreci 3 ana mesele ile sürekli karşı karşıya kalmıştır. Katılımcı ve uzlaşmacı bir süreçle hazırlanacak 21. Yüzyıla yakışır yeni Anayasanın, yukarıda belirtilen ana özellikleri taşımasının yanında, Türkiye’nin “3 bölenini”, “3 birleştiren” haline getirmeye de hizmet etmelidir.
  - Bölenlerden ilki din ve vicdan özgürlüğüdür; Devlet tüm din ve mezheplere tam anlamıyla eşit mesafede duracak mıdır?
  - İkinci bölen kimlikler meselesidir. Hepimiz, Türk, Kürt veya herhangi bir etnik köken tanımlamasının ötesinde “eşit vatandaş” olma noktasında anlaşacak mıyız?
  - Üçüncü bölen ise kuvvetler, yani yasama, yürütme ve yargı erklerinin ayrılığı ve hiçbir vesayet altında olmadan etkili çalışabilmeleridir. Yasama, yürütme ve yargının aralarındaki ilişkilerde doğru kontrol/denge mekanizmalarının nasıl oluşturulacağı,

yargının tarafsızlık ve bağımsızlığının nasıl korunacağı, vatandaşın hür iradesinin siyasi partilerde ve Meclis'te en yüksek şekilde nasıl temsil edileceği konusunda anlaşacak mıyız?,

- Yeni Anayasanın bir ana ekseninde bu üç bölüme, üç birleştiriciye çevirmesi beklenir. Bu çerçevede yeni ve yenilikçi Anayasanın;
  - Bireyi merkeze alması,
  - Kimlik taleplerine, “ortak değerlerde birleştiren eşit vatandaş” anlayışı çerçevesinde yanıtlar vermesi,
  - Din ve vicdan özgürlüğüne ilişkin sorunları çözmesi,
  - Çoğulcu ve katılımcı demokratik temsili parlamenter rejime, tüm kurum ve kurallarıyla işlerlik kazandırılması,
  - Her türlü vesayetten arındırılmış nitelikteki kontrol-denge mekanizmalarını kurması beklenir.
- Siyasi Partiler ve Seçim Kanunlarının demokratikleştirilmesi, seçim barajının düşürülmesi ve örgütlenme-ifade özgürlüklerinin genişletilmesi alanlarında **kanunlar düzeyinde** ilerleme sağlanması ise yeni Anayasa sürecini destekleyecek ve müzakere ve mutabakat iklimini güçlendirecek niteliğe sahip düzenlemeler olarak önümüzde durmaktadır.
- Mevcut kutuplaşma ortamı yerini, siyasi partilerin ve toplumun her kesiminin, yeni anayasa üzerine özgürce tartışabileceği bir ortama terk etmelidir. Referandum sürecince benimsenen siyasi üslup ve tutum sürdürülebilir nitelikte değildir ve elde edilen yeni Anayasaya yönelik asgari müşterekin hayata geçirilmesinde engel teşkil etme potansiyeline sahiptir.
- Önümüzdeki 10 yıl içinde her 18 ayda seçimlerin (genel ve yerel seçimler ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri) gerçekleştirileceği göz önünde bulundurulduğunda tecrübe edilen referandum öncesi siyasi üslubun sürdürülmesi; demokratikleşme, AB uyumu ve sürdürülebilir büyüme süreçleri açısından son derecede sakıncalıdır.
- Bu süreçte de temel sorumluluk siyasi partilerde ve sivil toplum örgütlerindedir. Bu çerçevede, 2011 genel seçim döneminin ana temasını, geleneksel seçim programlarının yanında, yeni anayasanın yapımı ve içeriği konusundaki görüşler oluşturmalıdır.
- Yeni Anayasa hazırlık sürecinde, kamuoyunda farklı görüşleri savunan akademisyen ve kanaat önderleri arasında diyalog canlı tutulmalıdır. Yeni anayasanın içermesi gereken temel ilkeler ve yapım sürecine ilişkin iç tartışmamızın devamlılığının sağlanması faydalı olacaktır. TÜSİAD bu müzakere sürecinin işlemesi için çalışmalarına başlamıştır ve diğer sivil toplum örgütleri ve siyasi iradenin temsilcileriyle çalışmalarını paylaşmaya hazırlanmaktadır.

TÜSİAD, toplumsal sorumluluğu bağlamında, tüm bu süreç boyunca şeffaflık, bağımsızlık ve gönüllülük ilkeleri doğrultusunda üzerine düşeni yapmaya kararlı olmuştur ve bu kararlılığını daima sürdürecektir. Kamuoyuna saygıyla arz ederiz.

## **TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ** **BASIN BÜROSU**

Meşrutiyet cad. No.46 Tepebaşı 34420 – İSTANBUL  
Tel: (0212) 2491929 Faks: (0212) 2933783